

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Dissertatio XXXIX. An pœnitenti habenti consuetudinem peccandi possit,
aut debeat negari, aut differri absolutio, & quando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

interrogationes tam exacte, & attente, ac si non habuisset tantum laborem. Et hæc omnes circumstantiæ faciunt casum omnino diversum ab eo, quem proponit Lumbier: cum pœnitens confiteatur totum, quod in præfenti eius memoriæ occurrit; aliunde autem ex parte pœnitentis detur impossibilitas moralis faciendi ampliorrem diligentiam, propter eius ruditatem: ex parte vero confessarij defatigatio cōtracta ex multitudine confessionum antea auditarum affert impossibilitatem moralem attendendi expedite ad exa ctiusexamen. Casus ergo sic explicatus non solum est diversus à casu, quem proponit Lumbier, sed etiã ab eo, quem proponit propositio dānata.

DISERTATIO XXXIX.

An pœnitenti habenti consuetudinem peccandi possit, aut debeat negari, aut differri absolutio, & quando.

CAPVT I.

Propositio damnata, & sententia Theologorum referuntur.

SUMMARIVM.

Discrimen inter consuetudinem, & occasionem proximam peccandi n. 1.

Potest differri absolutio de consensu pœnitentis. n. 2.

Certum est, negandam absolutionem, dum constat de defectu propositi. num. 3.

Potest confessarius impendere absolu-

tionem consuetudinario habenti propositum non peccandi. n. 4.

Diversæ quæstiones exciit at e occasiones huius damnationis. n. 5.

1. **I**Nter propositiones damnatas sexagesima hæc est: *Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi cōtra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, & si emendationis spes nulla appareat; nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se dolere, & proponere emendationem.* Vbi ante omnia notandum est, aliquos scriptores confundere consuetudinem cum occasione proxima peccandi; cum tamen valde diversa sint. Omnis enim occasio proxima plerumque affert consuetudinem peccandi; quamvis aliquando possit esse sine tali consuetudine. Consuetudo autem peccandi plerumque datur sine occasione proxima, ut patet in eo, qui se polluit frequenter ex sola fragilitate propria; & in eo, qui frequenter peierat, detrahit, & execrationibus vititur in quavis occasione iracundiæ. Quæ diversitas patet ex hoc ipso decreto: nam ex damnatione propositionis. 61. constat, nunquam impendendam esse absolutionem ei, qui habet occasionem proximam peccandi, quam potest, & non vult relinquere; habenti autem consuetudinem peccandi, solum constat posse negari, aut differri absolutionem in circumstantijs in hac propositione 60. expressis.

2. Deinde certum est, pœnitenti habenti consuetudinem peccandi læthaleriter posse differri absolutionem de consensu eius; solet enim confessarius suadere suaviter pœnitenti, esse ei utilius, quod differatur absolutio pro maiori motivo emendationis futura; cui suasioni solet annuere pœnitens, cum ex animo desiderat emendationem in posterum. Quæstio ergo procedit de confessario, qui tali pœnitenti.

Ttt 2

ten.

tenti invito negat, aut differt absolutionem.

3. Constat etiam, negandam esse absolutionem ei pœnitenti, quando ex circumstantijs cognoscit, illum non habere firmum propositum resistendi consuetudini, sive abstinendi à peccatis consuetis. Quia confessarius non potest impedere absolutionem pœnitenti, quem cognoscit, non esse recte dispositum; alioqui posset data opera impendere absolutionem invalidam.

4. Certum etiam est, posse confessarium impendere absolutionem pœnitenti habenti consuetudinē peccandi (sine occasione proxima extrinseca, de qua inferius dicitur) si videt pœnitentem habere veram displicentiam de peccatis præteritis, & firmum propositum non peccandi de cœtero. An autem in hoc casu possit confessarius negare, aut differre absolutionem, dubitari potest.

5. Præsens ergo damnatio propositionis nos docet, posse negari, aut differri absolutionem habenti consuetudinem peccandi, quando nulla est spes emendationis, quamvis ore tenus dicat pœnitens se dolere, & habere propositum emendationis. Pro cuius recta intelligentia quinque quæstiones veniunt discutiendæ. Prima est, utrum habenti consuetudinem peccandi læthaliter, & habenti propositum emendationis cognitum à confessario, possit iste negare, aut differre absolutionem, etiam pœnitenti invito? Secunda est, utrum quando est vtile pœnitenti, non autem simpliciter necessarium, quod ei differatur absolutio, possit differre eam confessarius; absque consensu pœnitentis? Tertia est, An pœnitenti asserenti, se habere contritionem, & propositum non peccandi de cœtero; teneatur id credere confessarius? Quarta est, An ubi nulla est spes emendationis, & pœnitens solo verbo tenus ostendit dolorem, &

propositum; possit confessarius, aut debeat negare, vel differre absolutionem? Quæ opiniones in his quæstionibus subiaceant huic damnationi? Quas omnes singulatim discutiemus.

CAPVT II.

Prior quæstio deciditur.

SVMMARIVM.

Prima quæstio de consuetudinario, cui volenti potest differri absolutio. n. 6. Quid docuerit Sancius in hac quæstione? n. 7.

Plus requiritur ad negandam, quam ad differendam absolutionem. n. 8.

Minus est differre, quam negare absolutionem. n. 9.

Confessarius potest differre absolutionem consuetudinario dolenti de peccatis. n. 10.

Probatio desumpta ex munere medici, quod competit confessario. n. 11.

Quæ utilitas ex dilata absolutione? num. 12.

Potest differri, non expectato consensu pœnitentis. n. 13.

An ad confessarium expectet curare etiam affectum peccati? n. 14.

Confessiones consuetudinarij suspectæ sunt de efficacia propositi. n. 15.

Ad confessarium spectat parare remedium recidivo. n. 16. & 17.

Pœnitēs saepe reditur cautiore per ablationem Sacramenti. n. 18. & 19.

Maior fructus Sacramenti ex meliori dispositione. n. 20.

Melior dispositio communiter in penitente deterrito dilacione absolutionis. n. 21.

Hic fructus deprehenditur experientia. n. 22. & seq.

6. **P**rima quæstio est, Utrum habenti consuetudinem peccandi læthaliter, & simul habenti propositum

tum emendationis cognitum à confessario, possit iste negare, aut differre absolutionem, etiam sine consensu ipsius penitentis? Et supponimus, semper expedire, & melius esse per se, quod ubi confessarius dilaturus est absolutionem, id fiat de consensu penitentis; ita ut penitens cognoscat, animę suę, & emendationi proprię esse vtilem eam dilationem absolutionis: nam correctio, quę spontaneę accipitur, fructuosior est; quam ea, quę accipitur à penitente invito, & indignabundo,

7 Ioannes Sancius disp. 9. num. 6. & seq. affirmat, confessarium teneri impendere absolutionem penitenti, quantumcumque iste habeat consuetudinem peccandi, si habet dolorem de peccatis, & propositum emendationis; imo vero eum penitentem habere ius, ut statim absolvatur. P. Sua rez disp. 32. de Pœnit. sect. 2. P. Azor tom. 1. lib. 11. cap. 3. quęst. 4. & apud Sancium cit. Reginaldus, Villalobos, P. Sa, Delrius, Henriquez, & plures alij communiter docent, in tali casu non esse negandam absolutionem; posse tamen differri.

8 Contra hunc dicendi modum arguit Sancius, ineptam esse eam advertentiam de non neganda, sed solum differenda absolutione. Quia ut eumque neget absolutionem confessarius, illam solum negabit, donec emendetur: sed id est differre absolutionem, usquequo emendetur: ergo importuna est ea advertentia de non neganda absolutione, sed differenda.

9. Sed Sancius nodum in scirpo quærit Nam valde diversum est, quod ei penitenti propter consuetudinem peccandi dicat confessarius [Nolo te absolvere, donec auferas hanc consuetudinem] quàm quod dicat illi [expedit tibi, quod per vnam, vel alteram hebdomadam differatur absolutio, ut vim tibi inferas contra consuetudinem] Ex his ergo duobus modis

primum negant præfati Authores, & secundum affirmant.

10. Dicendum ergo est: ei penitenti habenti consuetudinem peccandi lathaliter, & simul habenti dolorem de peccatis, & verum propositum emendationis, posse confessarium differre absolutionem, dum videt id expedire ad eius emendationem, & ad maiorem firmitatem propositi peccandi de cetero; idque etiam, si penitens renuat, & sit invitus. Ita Authores supra citati, & est communis sententia Theologorum.

11. Probat. Nam confessarius non solum est Iudex, sed etiam Medicus Spiritualis; ut constat ex Concilio Trident. Sess. 14 cap. 8. de Sacram. Pœnit. ubi agens de satisfactione, quam imponit confessarius, ait, *Medentur quoque peccatorum reliquijs. Et infirmitas: habeant autem præ oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novę vitę custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam.* Constat etiam ex Concilio Lateranensi in cap. *omnis utriusque sexus*, illis verbis: *sacerdos autem sit discretus, & cautus, ut more periti medici superinfundat vinum, & oleum vulneribus sauciati; Sed solet esse remedium opportunum ad emendationem vitę, quod differatur absolutio modo dicto: ergo poterit confessarius adhibere id medicamentum vulneribus sauciati.*

12. Et sane experientia docuit, non paucos peccatores hoc remedio avulsos esse à consuetudine peccandi; cuius rei plura referuntur exempla. Inter alia non leve est, quod memoria traditum invenimus, apud non vulgarem authorem, qui fidedignus refert, fœminam quamdam, quę in diuturna peccandi licentia vixerat, accessisse ad confessarium, qui ut peritus medicus, opportunum remediũ

P. Sandoz.

cen-

cenfuit dilationem abfolutionis : quã dilationem ipfa cum magna indignatione accipiens, difceffit; fed die fequenti redijt, contritione, & lacrymis plena dicens [fi ceteri confeffarij fic mecum egiffent, non ego tã diu perfiffiffem in depravatis moribus.] & per hoc remedium confeffarius lucratus eft Chrifto ovem errantem. Ad hoc autem magna requiritur prudentia in confeffario; nam remedia, quã aliquibus profunt, alijs poffunt nocere, ob diverfas infirmorum difpofitiones.

13. Et ex dictis conftat, poffe confeffarium differre abfolutionem præfato pœnitenti, non expectato eius confenfu. Peritus enim medicus, qui mederi debet vlceri inveterato, quod gangrænã proximum eft, videtque, illud combustione indigere, non expectat confenfum infirmi; fed infirmo renuente comburit: quod fi infirmus omnino renuit, & manum coerces comburentis, & arces; medicus illum deferit. Eodem modo potest procedere medicus fpiritalis in infirmitatibus inveteratis, fi prudentia dictaverit, ita expedire.

14. Respondet Ioannes Sancius *Sanc.* vbi fupra num. 17., ad confeffarium, qua medicus eft, non expectare medelam infirmitatis iam fanatã per alias confeffiones, fed folam medelam infirmitatis præfentis; atque adeo cum ea confuetudo peccandi, quã non diftinguitur à multitudine peccatorum præteritorum, iam fit fubiecta alijs confeffionibus, illa quatenus præterita, & confeffionibus fubiecta, iam eft fanata. Et quamvis ex confuetudine remaneat inclinatio vehementior ad peccandum de futuro, ea inclinatio, five habitus non eft peccatum, fed effectus peccati. Ad confeffarium autem nõ fpectare curare effectum peccati, fed ipfũ peccatum.

15. Sed hæc refponfio peccat in multis, & maxime in duobus. Primo,

quia tamquam certum fupponit, infirmitatem confuetudinis, five multitudinis peccatorum præteritorum effe iam fanatam; cum tamen fit ordinarie vehemens fufpicio, confeffiones factas tempore confuetudinis laborare defectu efficaciz propofiti. Et ideo confeffarij prudentes, & pij his, qui diurnam confuetudinem peccandi iam deferuerunt, frequenter confult, vt de toto eo tempore, quo duravit ea prava confuetudo faciant confeffionem generalem, vt revalident confeffiones præteritas, quã apud viros prudentes fufpectã funt, imo pœnitentes ipfi poftquam dereliquerunt confuetudinem peccandi frequenter, cenfent, aut faltem timent, fe in confeffionibus eo tempore factis, non habuiffie firmum propofitum non peccandi. Ideo ex hoc capite confeffarius infirmitatem præfentem fanare vult, ita vt propofitum pœnitentis cum maiori fecuritate evadat efficac. Nam licet credat probabiliter, pœnitentem habere propofitum efficac non peccandi; at eo ipfo, quod credit probabiliter, credit cum formidine, augente formidinem inveterata confuetudine; & confequenter vult ad hunc finem maioris fecuritatis, adhibere id remedium.

16. Peccat fecundo in eo, quod dicit, non fpectare ad confeffarium vt medicum fpiritualem, adhibere medelam effectui peccati, fcilicet inclinationi ad peccandũ de futuro. Conftat enim ex locis fupra citatis Concilij Lateranenfis, & Tridentini fpectare ad confefforem, vt medicum adhibere remedia *ad novã vitã custodiam*, quã funt verba Tridentini. Et præterea ipfe Ioannes Sancius *ibidem* admittit, poffe, & debere confeffarium imponere pœnitentiam medicinalem ad vitandum recidivum; & difp. 13. afferit, poft confeffarium imponere pœnitenti pro fatisfactione medicinali

nali aut frequentem confessionem pro tempore futuro aut confessionem generalem.

17. Cum ergo constet, posse, & debere confessarium adhibere remedium ad vitandum recidivum, & precipue cum Concilium Lateran. cap. *omnis utriusque* dicat: *Prudenter intelligat, quale debeat ei præbere Consilium, & cuius modi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad salvandum egrotum*; nec Concilium determet, quodnam remedium adhibendum sit; quin potius Concilium id remittat ad diversa experimenta confessarij; quare hoc genus medicaminis restringendum est ad satisfactionem medicinalem; & quare excludendum est remedium differendi absolutionem, quando expedit hæc dilatio?

Sanc. 18. Objicit Ioannes Sæcius n. 12. Numquam est salubre consilium differre absolutionem pœnitenti: ergo licet confessarius sit Medicus Spiritualis, numquam debet adhibere id remedium: cum medicus non debeat adhibere medicinam, nisi salubrem. Probat antecedens. Nam ad eum finem negatur, aut differtur absolutio, scilicet ut pœnitens cautior fiat ad peccata vitanda in posterum; sed pœnitens cautior fit ad peccata vitanda per virtutem Sacramenti recepti, quâ per ablationem Sacramenti. Cum Sacramentum det vberiore auxiliorum copiam ad non peccandum, quâ negatio Sacramenti, & quam dolor, quem pati posset pœnitens ex denegata absolutione: ergo cum consilium semper esse debeat de re meliori, nûquam erit salubre consilium differre absolutionem pœnitenti.

19 Respondeo primò. Si confessarius esset omnino certus de veritate, & firmitate propositi non peccandi, aliquam vim haberet id argumētum: Confessarius autem numquam habet

eam certitudinem de veritate, & firmitate propositi in eo pœnitente, qui perstitit longo tempore in consuetudine peccandi laxaliter; imo vero semper est suspitio de defectu propositi (propter rationem supra traditam) dum nō videtur aliquod singulare indicium de consuetudine derelicta; Non ergo recte infertur, quod gratia Sacramenti conferet maiores vires ad non peccandum, quando forsitam non est validum Sacramentum: Salubrius ergo consilium erit, quod fiat dispositio securior ad Sacramentum recipiendum; quam quod detur absolutio, cum suspitione nullitatis.

20. Respondeo secundò, supponendo, multo maiorem gratiam recipi, quando recipiens Sacramentum habet multo meliorem dispositionē. Demus ergo, quod confessarius, sibi omnino satisfaciatur, & tamquam certum credat, pœnitentem habere firmitatem propositi sufficientem ad valorem Sacramenti, & ad fructum eius percipiendum; & quod attentis circumstantijs censeat opportunum medium ad roborandum propositum nō peccandi, quod differatur absolutio: Quæ dilatio, ut sæpe experientia cōprobavit, deterret pœnitentem, & hoc terrore firmat magis propositum non peccandi, & quandoque arceat omnino pœnitentem à consuetudine peccandi.

21. Tum sic. Pœnitens sic deteritus dilatione absolutionis manet cū firmiore proposito non peccandi, & arcendi consuetudinem illam in veteratâ; & consequenter multo meliorem dispositionem ad recipiendum Sacramentum, quam antea: ergo sic multo maiorem fructum recipit ex Sacramento, quam si antea recepisset; imo, & fortasse multo maiorem, quâ in omnibus confessionibus toto consuetudinis tempore factis.

22. Instabis. Vnde Sciemus, non oriturum esse tantumdem fructum

ex confessione facta absque dilatione absolutionis, quantum de facto ortum est post dilationem absolutionis: nam cum supponamus, illum poenitentem habere propositum non peccandi; credibile est, quod ipsum Sacramentum conferet gratiam qua poenitens possit resistere, & de facto resistat consuetudini.

23. Respondeo, ab experientia constare, quod post multas confessiones persistit peccator in sua depravata consuetudine, & post vnam dilationem absolutionis convellit radicibus eam consuetudinem; vt in exemplo allato: vel quia peccator, quando confitetur in ipso tempore consuetudinis non habebat firmitatem propositi; atque adeo non erat illi fructuosum Sacramentum; vel quia si habuit sufficientiam propositi, eius tamen firmitas fuit tam parvæ intentionis vt fructus etiam esset parvus, & non talis, qui possit radicibus convellere consuetudinem.

CAPVT III.

An quando dilatio absolutionis non est necessaria, sed utilis possit fieri absque consensu poenitentis?

SUMMARIVM.

Aliqui docent, expectandum esse consensum poenitentis. n. 24.

Dilatio, vel negatio absolutionis, que saepe est necessaria, saepe solum utilis, indiget prudentiâ confessarij. n. 25.

Potest differri absolutio absque consensu poenitentis. n. 26.

Consuetudinarius est in periculo aeternae damnationis: propterea indigens urgentiori remedio. n. 27.

Talis saepe deterretur dilatione absolutionis. n. 28.

24. **Q**uidam Doctores Lovanienses in libello supplici oblato Sacrae Congregationi asseruerunt, hanc esse doctrinam communem in Academia Lovaniensi: nempe dilationem, aut negationem absolutionis, quando illa est simpliciter necessaria, fieri debere absque consensu poenitentis; quando verò illa est dumtaxat utilis fieri non posse absque consensu illius. Explicant ibidem causas, quae negationem, aut dilationem absolutionis faciunt necessariam; & enumerant tres, scilicet ignorantiam mysteriorum Fidei, defectum dispositionis in poenitente, & proximam peccandi occasionem. In reliquis autem casibus, vt differatur absolutio, petendum esse consensum à poenitente.

25. Et in primis negari non potest, negationem, aut dilationem absolutionis quandoque esse necessariam, vt in tribus casibus proxime relatis, quorum posterior maiori indiget explanatione; quandoque non esse necessariam, vtilem tamen poenitenti, scilicet ad maiorem securitatem emendationis in futurum; quâdoque, etiam esse perniciosam; vt quando confessarius est sufficiens securus de dispositione poenitentis, & videt signa ingentis tristitiæ, & cuiusdam quasi desperationis in poenitente ex hac negatione, aut dilatione absolutionis; scio enim, non nullos poenitentes, quibus negata, aut dilata fuit absolutio, in tam profundam abyssum tristitiæ incidisse, vt per plurimos annos à Sacramento Poenitentiae recesserint. Et hæc omnia satis declarant, quam magna prudentia requiratur in confessarijs, vt hoc pharmacum salutis cum discretionem administrent.

26. Sed contra eam assertionem Lovaniensium assero, non solum differri posse absolutionem à confessario, absque consensu poenitentis, quâdo

do ea dilatio est necessaria; sed etiam, quando est utilis ad emendationem in futurum. Et huius sententiæ esse Authores supra citatos, censeo; qui sine eâ limitatione asserunt id posse confessarium, quando iste iudicat expedire ad melius roborandam emendationem in futurum, & propositum eius. Et probatur primo ex ratione medici Spiritualis: quæ competit confessario, ad analogiam Medici corporalis. Hic enim non solum quando necessarium est ad conservandam vitam, sed etiam quando expedit infirmitati non læthali, vult adhibere remedium; in quo prudenter operatur. Quod si omnino resistit ægrotus, deserit illum Medicus.

27. Probatur secundo ex verbis Concilij Lateranensis supra relatis. *Prudenter intelligat (confessarius) quale debeat ei præbere consilium, & huiusmodi remedium adhibere, de veris experimentis utendo ad salvandum ægrotum;* id soli iudicio confessarii committens: atqui homo versatus in diuturna consuetudine peccandi, licet de præsentia habeat verum propositum non peccandi, adhuc est in magno discrimine amittendæ salutis æternæ; cum ex diuturna consuetudine oriatur vehemens proclivitas, & propensio ad peccatum; & contingentia subitæ mortis, & incertitudo habendi tempus opportunum ad congruam dispositionem, semper adfit: ergo poterit confessarius adhibere remedium, quod viderit opportunum ad salvandum ægrotum, sive pro securitate salutis æternæ poenitentis, independenter à consensu illius.

28. Et quidem videmus plurimos homines, qui toto anno versantur in consuetudine peccandi, puta in concubinato, in odio læthali contra inimicos, in negotiationibus iniquis, & in Paschate confitentur, & iterum redeunt ad eadem, aut peiora vitia, &

in hoc vivendi modo persistunt usque ad mortem. Hos enim, quis dubitet versari in magno periculo damnationis æternæ? Propterea enim multi incurrunt damnationem æternam; repentinâ enim morte adveniente, nō habent tempus disponendi se, ut oportet. Videmus etiam, homines quandoque deterreri ab ea consuetudine peccandi per dilationem absolutionis. Quare ergo confessarius non poterit uti medio opportuno ad salvandum ægrotum, quando viderit esse utile, differre absolutionem ad compescendam eam licentiam peccandi, quæ ducit ad perditionem æternam, idque independenter à consensu illius? Homo enim immerfus peccatis est adinstar phrenæatici, cui etiam renuenti adhibentur remedia opportuna.

CAPUT IV.

An poenitenti asserenti, se habere verum propositum teneatur credere confessarius?

SUMMARIUM.

Qui asserant, teneri confessarium credere poenitenti ore testificanti de suo dolore. n. 29. & 30.

Vt in plurimum credendum illi est. num. 31.

Non est illi credendum, dum adest fundamentum contra ipsum. n. 32.

Authores expresse ponentes hanc limitationem. n. 33. & seq.

Nequit quis prudenter credere uni privato, dum adsunt indicia in oppositum. n. 37.

29 **Q**ui propugnabant propositionem dānatam, eo præcipue nitebantur fundamento, quod confessarius tenetur credere poenitentem.

Vuuu ti

ti afferenti se habere dolorem de præteritis, & propositum non peccandi in futurum: ut satis indicant ea verba postrema propositionis damnata, *dummodo ore proferat, se dolere, ac proponere emendationem*. Ideo ad huius damnationis intelligentiam operæ præteritæ præsentem quæstionem discutere.

Sanc.

30. Ioannes Sancius disp. 9. nu. 6. contendit, semper confessarium debere credere pœnitenti asserenti, se dolere, ac habere propositum non peccandi. Et ideo non debere fateri consuetudinem peccandi, ut supra vidimus; sed confessarium teneri absolvere pœnitentem statim, si id asserat. Et citat P. Ægidium de Conink disp. 8. de Sacram. dub. 17. num. 132. dicentem: *Credendum esse pœnitenti dicenti, se propositum firmum emendationis concipere*. Et Cordubam in summ.

Conink.

Cord.

§. 8. quæst. 4. aientem: *T aunque al pœnitente se ha de creer lo que dize: idest, [& quamvis pœnitenti credendum est id, quod affirmat.]* Et posset citare multos alios, qui eandem doctrinam tradunt: quæ, si recte intelligatur, vera est.

31. Pro cuius recta intelligentia animadvertendum est aliud esse, quod pœnitenti, ut in plurimum, credendum est, quando affirmat, se habere propositum non peccandi; aliud vero, quod semper, & in omnibus circumstantiis illi credendum sit. Deinde aliud est, quod pœnitenti credendum sit, quod dicit de suo proposito, quando nullum indicium, nulla ve coniectura apparet in contrarium; & aliud quod illi credendum sit, quando apparet indicium de nullitate propositi. Etenim doctrina Theologorum de fide habenda pœnitenti in illis, quæ dicit, intelligitur non pro omni circumstantia, scilicet non pro ea, in qua sunt indicia contraria.

32. Et ipse P. Ægidius citatus à

Sancio, qui dixit, *credendum esse pœnitenti, dicenti se propositum firmum emendationis concipere*; immediate subiungit: *si vero aliquid obstat (ut si nollit deferere occasionem) illi non est credendum*. Et Corduba, qui dixit: *quamvis pœnitenti credendum est id, quod affirmat, postea subiicit exceptiones*.

33. Sed & reliqui Theologi eam propositionem univalem limitant modo proxime explicato. Audiendus est P. Antonius Perez tract. 3. de Pœnit. disp. 3. cap. 4. num. 64. ubi ait: *Secundo quaritur, an confessarius debeat credere pœnitenti, & absolutionem conferre, si dicat, se habere attritionem seu contritionem veram: Respondeo, debere, dummodo non sit præsumptio fortior in contrarium: qualem præsumptionem, meo iudicio faciet frequentia relapsus, & falsitatis mediæ emendationis. Impossibile enim est, moraliter loquendo, hominem sæpe confiteri, & semper relabi, quando facilis est emendatio, & propositum emendationis est serium. Quare præsumendum est, eum, qui ita confitetur, & sic post frequentem confessionem relabitur, eum posset facile emendare peccatum, non habere propositum efficac.*

34. P. Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 32. sect. 2. num. 3. affirmat utrumque, & quod confessarius pœnitenti affirmanti, se habere propositum, tenetur credere; & quod non tenetur, si sint coniecturæ in oppositum. Ita enim ait: *Satis est, ut pœnitens credatur habere firmum propositum suam obligationem implendi, cui CREDENDUM EST; præsertim si tunc primum incidit in eam occasionem, seu obligationem: neque ex alijs CONIECTURIS potest talis suspitio probabiliter concipi.*

35. Lugo Card. disp. 14. de Pœnit. sect. 10. num. 166., quamvis dixisset alibi, confessarium debere credere pœnitenti, sic ait: *Certum est, quan-*

do Sacerdos attenda consuetudine re-
terita, & propensione, alijsque circum-
stantijs, iudicat, penitentem non averti
sufficienter ab illo peccato, non posse
eum absolvere, quantumcumque peni-
tens dicat se dolere; quia si Sacerdos id
non credit, non habet iudicium requisi-
tum ad conferendam absolutionem.

36. P. Dicastillo tom. 2. de Sa-
cram. tract. 8. disp. 10. dub. 29. n. 571.
diserte affirmat vtrumque. Ibi enim
Dicaf. ait: Penitentique affirmanti se habe-
re retractationem, & propositum non
peccandi. *CRENDVM* est. Dein-
de num. 572. subiungit. Quando autem
ex alio capite, aut circumstantijs con-
stat, aut prudenter timeatur, illum non
esse sufficienter dispositum, quantum-
vis dicat se, & dolorem, & propositum
habere requisitum. Non est illi *CRE-
DENDVM*. Eodem modo, & in eod-
dem sensu loquuntur reliqui Theo-
logi, qui hanc rem ex professo trac-
tant; dum dicunt, credendum esse pœ-
nitenti affirmanti, se dolere, & effica-
citer proponere.

37. Et ratio huius assertionis est
evidens. Impossibile enim est, quod
aliquis credat cum satisfactione dic-
tum vnius privati hominis, quando
habet indicia, & coniecturas vrgentes
in oppositum; & ex parte illius priva-
ti hominis nullum aliud est motivū,
nisi dictum simplex illius: cum ergo
confessarius non obligetur ad impos-
sibile, utique nequit dici, quod tenetur
credere, vbi vider coniecturas
vrgentes in oppositam
partem.

CAPVT V.

An vbi nulla est spes emenda-
tionis, teneatur confessarius ab-
soluere dicentem se habe-
re dolorem, & pro-
positum?

SVMMARIVM.

Defectus spei emendationis potest esse
ex parte penitentis, vel ex parte
confessarij. n. 38.

Damnatio loquitur de defectu spei ex
parte confessarij. n. 39.

Fundamentum pro parte obligante cō-
fessarium ad absolutionem. num. 40.
& 41.

Confessarius vidēs in penitente non es-
se spē emendationis, debet differre,
aut negare absolutionem. n. 42.

Oppositum esset assertio scandalosa.
num. 43.

In eo casu non solum potest, sed debet
suspendere, vel negare absolutio-
nem. n. 44.

Idem dicendum, dum solus confessarius
desperat de emendatione. n. 45.

Et si cognoscat consuetudinem confes-
sarij, & inquirens sibi suadeat pru-
denter propositum. potest, sed non de-
bet absolvere. n. 46. & 47.

Nequit absolvere, si non format iudi-
cium prudens de proposito. num. 48.
& 49.

38. **P**ropositio damnata conten-
dit non esse negandam, nec
differendam absolutionem pœnitenti
habenti consuetudinem peccandi, etiā
si nulla sit spes emendationis. Et quia
hic defectus spei emendationis potest
se tenere ex parte pœnitentis, ita vt
pœnitens non speret emendationem
suam futuram, & potest se tenere ex
parte confessarij, ita vt iste solus def-
peret de emendatione; potest dubita-

ri, de cuius desperatione loquitur propositio.

39. Circa quod dicendum est, propositionem loqui, quando confessarius nullam concipit spem emendationis poenitentis propter consuetudinem peccandi. Et ratio est: quia cum proposito contendat, confessarium non posse negare, aut differre absolutionem; ad eundem refertur desperatio emendationis futuræ, ad quem spectat negare, aut concedere absolutionem. Conterdit enim propositio, quod quamvis confessarius desperet de emendatione, non potest negare, neque differre absolutionem, si poenitens dicit, se dolere, & proponere. Quem defectum spei potest dupliciter habere confessarius. Primo, si videat, ipsum poenitentem desperare de sua emendatione futura; in quo casu ipse etiam confessarius amittet spem emendationis futuræ. Secundo, si non appareat in poenitente hic defectus spei; confessarius autem ex diuturna consuetudine, & alijs circumstantijs, nullam spem concipiat de emendatione poenitentis futura; quin potius de illa desperet.

40. Est ergo quæstio quarta, an confessarius possit, aut debeat negare, aut differre absolutionem poenitenti habenti consuetudinem v. g. Luxuriandi, desperans de emendatione in futurum, quando poenitens affirmat, se habere verum propositum emendationis? Et pro parte affirmante, quod in eo casu confessarius possit, & debeat absolvere (pro qua stat Ioannes Sancius supra relatus) potest hoc efformari argumentum. Est sententia recepta inter Theologos, quod quavis confessarius credat, poenitentem non esse emendandum, si habeat satisfactionem, quod poenitens vere dolet, eo quod habet verum propositum emendationis, potest illum absolvere; quia sic cognoscit poenitentem de

præsenti esse recte dispositum: quare ergo neganda est absolutio poenitenti recte disposito?

41. Antecedens probatur. Nam P. Suarez disp. 32. de Poenit. sect. 2. n. 2. ait: *Neque oportet ut confessor sibi persuadeat, & iudicet etiam probabiliter, ita esse futurum, ut poenitens à peccando abstineat: sed satis est, ut existimet, nunc habere tale propositum, quamvis post breve tempus, illud sit mutaturus. Ita docent omnes Authores.*

42. Dico primo. Cum confessarius videt, poenitenti habenti consuetudinem peccandi nullam inesse spem emendationis suæ, debet proponere ei motiva, per quæ melius disponatur, donec perveniat ad concipiendam spem emendationis suæ: quod si non consequatur, quamvis dicat poenitens, se dolere & proponere, poterit negare aut differre absolutionem poenitenti etiam invito. Probat. Quia quamvis non sint physice impossibilia propositum non peccandi, & defectus spei de emendatione in futurum; tamen iste defectus spei, sive desperatio de emendatione est magnum impedimentum, ut eliciat verum propositum emendationis, atque adeo inde provenit, ut non sibi satisfaciat de vera dispositione poenitentis. Cum ergo ex parte poenitentis non inveniat confessarius, nisi dictum illius de suo proposito, & inveniat in contrarium illam urgentem præsumptionem contra veritatem propositi, poterit, & debet absolutionem differre poenitenti etiam invito, usque dum sibi constet de recta dispositione poenitentis.

43. Et hic est scopus præcipuus huius damnationis, nempe. quod stante desperatione poenitentis de sua emendatione, quam etiam cognoscit confessarius, & quod poenitens ore tenus dicat, se dolere, & proponere; neque sit aliud indicium, ex quo cognoscatur, quod dolet, & proponit ex

animo; scandalosum est dicere, quod non possit confessarius negare, aut differre absolutionem.

44. In quo casu, scilicet dum propter id motivum non sibi satisfacit confessarius de veritate, & firmitate propositi emendationis, non solum potest confessarius negare, aut differre absolutionem, sed etiam tenetur negare, aut differre illam: quia cum non possit impendere absolutionem, nisi poenitenti disposito, donec habeat satisfactionem de dispositione poenitentis, non potest illi impendere absolutionem.

45. Dico secundo. Id, quod dixi de eo casu, in quo poenitens habeat desperationem emendationis suae cognitam a confessario, dicendum etiam est in casu, quo ipse confessarius habeat eam desperationem emendationis, quamvis ea non appareat in poenitente; si tamen confessarius ex ea desperatione, & ex modo, quo poenitens affirmat se habere propositum emendationis, quando non videtur dicere ex animo, sed ore tenus, credat poenitentem vacillare in proposito emendationis. Numquam enim potest absolvere, nisi prudenter sibi persuadeat, poenitentem habere id propositum firmum emendationis, sicut etiam dolorem de peccatis praeteritis.

46. Dico tertio. Quando confessarius propter diuturnam consuetudinem peccati desperat de emendatione poenitentis in futurum, & poenitens dicit se habere propositum non peccandi, si adhibens diligentiam, sibi prudenter persuadeat, poenitentem habere dolorem, & verum propositum emendationis, quamvis possit illum absolvere, potest tamen differre absolutionem. Prima pars conclusionis, scilicet quod possit absolvere, constat ex eo, quod dum confessarius sibi prudenter persuadeat, poenitentem esse

recte dispositum, illum potest absolvere.

47. Secunda pars conclusionis, scilicet quod adhuc potest differre absolutionem; patet ex dictis c. 2. Cum enim confessarius sit Medicus Spiritualis, cum viderit expedire ad salutem animae poenitentis, quod differatur absolutio, poterit hoc remedium adhibere. Vide, quae ibi disserui; ne eadem cogamur repetere.

48. Ad obiectionem propositam num. 40. respondeo propositionem damnatam non loqui de casu, in quo confessarius sibi prudenter persuadeat, quod poenitens habet dolorem de peccatis, & firmum propositum emendationis; sed de casu, in quo poenitens verbo tenus affirmat, se dolere, & proponere; & consequenter non dat indicium sufficiens, quod dolet, & proponit ex animo; & simul desperatur de eius emendatione, & sic datur indicium, quod non ex animo dolet, & proponit, sed dumtaxat ore tenus.

49. Magnum itaque discrimen datur inter hos duos casus. Nam primus est, in quo licet desperetur de emendatione, non tamen significatur dolor, & propositum eius solo verbo tenus, sed significatur esse ex animo, & ita sibi prudenter persuadeat confessarius. Secundus est, in quo, & desperatur de emendatione, & solo verbo tenus dicit, se dolere, & proponere, sine sufficienti indicio, quo significatur, illum dolere, & proponere ex animo. Primus casus non expectat ad propositionem damnatam; & in eo potest confessarius absolvere; & potest differre absolutionem, si viderit expedire ad inveteratam consuetudinem evellendam. Secundus casus non differt a propositione damnata; & ideo in illo confessarius potest, & debet negare, aut differre absolutionem. Et haec esse mentem P. Suarj ex verbis relatis factis constat.

CAPVT VI.

Quæ opinioniones ex quatuor quæstionibus discussis incurrant hanc damnationem?

SUMMARIUM.

Tres circumstantia, sub quibus debet confessarius negare, aut differre absolutionem. n. 50.

Qui diceret, pœnitenti habenti consuetudinem peccandi, & propositum firmum non peccandi cognitum à confessario nequire negari absolutione, nihil diceret contra damnationem formaliter n. 51.

Neque virtualiter damnatur ea propositio. num. 52.

Non damnatur, qui diceret, non posse negari, aut differri absolutionem, dum solum est utilis, pœnitenti invito, licet falso dicat. n. 53.

Discrimen inter potestatem negandi, aut differendi absolutionem dependenter, vel independenter à consensu pœnitentis. n. 54. & seq.

Qui diceret, confessarium semper tene-ri credere pœnitenti dicenti se dolere, & proponere, subijcitur damnationi saltem virtualiter. num. 58. & seq.

Expresse damnatur, qui diceret, non posse confessarium negare absolutionem dicenti se dolere, & si non videat spem emendationis. n. 61.

Similis alia propositio damnatur. n. 62.

Qui assereret, non posse negari absolutionem consuetudinario, de quo non sit spes emendationis, dummodo confitetur de eius dolore, & proposito, & si falso dicat, non subiacet damnationi n. 63. & 64.

53. In primis illud certum est,

subiici damnationi quâcumque propositionem, quæ negaverit posse confessarium negare, aut differre absolutionem, concurrentibus simul tribus circumstantiis: prima, quod pœnitens habeat consuetudinem peccandi; secunda, quod nulla sit spes emendationis; tertia, quod solo verbo tenus afferat pœnitens, se dolere, & proponere, sine eo, quod detur signum sufficiens, quo colligatur pœnitens loqui ex animo. Quod ex tenore eius propositionis damnatae satis constat. Restat breviter examinare, num subeant hanc damnationem formaliter, aut virtualiter aliquæ propositiones circa quatuor quæstiones in hac disertatione discussas.

51. Circa primam quæstionem propositam cap. 2. inquiritur, an hæc propositio: Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi, & habenti propositum firmum non peccandi cognitum à confessario, non potest negari, aut differri absolutio, incurrat hanc damnationem? Et dicendum est primo, non incurrere formaliter, & expresse. Ratio est: nam propositio damnata loquitur de eo, qui ore tenus dicit se dolere, & proponere, id est, qui ita dicit, se dolere, & proponere, ut nullum signum sufficiens det, quo indicet se dolere, & proponere ex animo: sed in casu huius conclusionis id non dicit ore tenus, sed ipse confessarius cognoscit, pœnitentem id dicere ex animo, ut supponitur in ipsa hypothese: ergo hæc propositio longe distat à propositione damnata; atque adeo non est in eadem damnatione.

52. Dicendum est secundo, neque virtualiter subiacere huic damnationi. Probatur. Illa enim propositio subiacet virtualiter damnationi, quæ est antedens, unde evidenter inferitur propositio, ut constat ex disert. 1. cap. ult. & ex plurimis alijs locis: sed quod non possit negari, aut differ-

ri absolutio habenti consuetudinem peccandi, sed vere dolenti, ac proponenti; non est antecedens, unde inferatur, quod non possit negari, aut differri pœnitenti affirmanti ore tenus, se dolere, & proponere: ergo ea propositio non subiacet virtualiter damnationi.

53. Circa secundam quæstionem propositam cap. 3. inquitur, an subiiciatur huic damnationi ea propositio Lovanienſium: *Negatio, aut dilatio absolutiois si solum sit utilis, & non simpliciter necessaria, non est exercenda in pœnitentem invitum.* Quam propositionem esse falsam ostendi in cap. 3.; non tamen subiicitur huic damnationi expresse, & formaliter; quia ut ex terminis patet, longe distat à propositione damnata. Sed neque virtualiter: nam ex illa non inferitur propositio damnata.

54. Obiicies. Habenti consuetudinem peccandi, & desperanti de sua emendatione, & dicenti ore tenus, se dolere, & proponere, non est simpliciter necessarium, quod negetur, aut differatur absolutio, sed dumtaxat utile: sed iuxta hanc propositionem Lovanienſium, quando id est solum utile, non potest negari, aut differri absolutio pœnitenti invito: ergo habenti eam consuetudinem, & desperanti de emendatione, & proponenti ore tenus, non potest negari, aut differri absolutio, nisi de consensu pœnitentis. Hæc autem consequentia opponitur damnationi: nam cum damnatio ponit posse in eo casu negari, aut differri absolutioem manifeste id ponit independentem à consensu pœnitentis; alioqui limitaretur vniversalitas damnationis. Maior probatur. Nam dum damnatio dicit, *non potest negari, aut differri, &c.* damnatio ponit, quod potest negare, aut differre. Atqui dum ponit, quod potest negare, aut differre, hæc verba non

dicunt necessitatem, sed ad summam utilitatem.

55. Respondeo; maiorem esse falsam: nam in hypothese propositionis damnatæ, non est dumtaxat utile; sed simpliciter necessarium negare aut differre absolutioem. Etenim quoties confessarius non habet sufficientem satisfactionem de recta dispositione pœnitentis, non potest absolvere; atqui quando ex vna parte desperatur de emendatione in futurum; & ex altera pœnitens se dolere, & proponere dicit ore tenus, id est sine vllò indicio de eo, quod id dicat ex animo; confessarius non habet sufficientem satisfactionem de recta dispositione pœnitentis: ergo in ea hypothese absolvere non potest; atque adeo necessarium est negare, aut differre absolutioem.

56. Ad probationem Maioris dico, quando damnatio ponit, quod in ea hypothese confessarius potest negare, aut differre absolutioem, id intelligi independentem à consensu pœnitentis: nam si intelligeretur dependenter à consensu illius, non posset absolute dici, quod confessarius posset negare, aut differre absolutioem; dissensus enim pœnitentis impediret eam potestatem confessarij, quoad negandam, aut differendam absolutioem; atque adeo dissentiente illo verificaretur, quod confessarius nō posset negare, aut differre absolutioem. Ita circa hanc propositionem, *tutor potest negare licentiam pupillo ad alienandam rem mobilem*; si ea intelligeretur dependenter à consensu pupilli, verificaretur potius contradictoria eius propositionis; cum dissentienti pupillo, non posset negare eam licentiam.

56. Quod autem damnatio solum ponat, quod confessarius potest negare, aut differre absolutioem, nō propterea verba significant solam utilitatem; cum aliunde significat de-

fectum

fectum dispositionis, sine qua non potest impedi absolutio; & consequenter sine illa necessarium est, quod negetur; aut differatur absolutio.

58. Circa tertiam quaestionem propositam cap. 4. inquiritur, an subiiciatur damnationi haec propositio: *Confessarius in omni hypothesis tenetur credere poenitenti dicenti se dolere, & proponere emendationem.* Et videbitur fortasse alicui, eam non subiici; cum propositio nihil dicat de credulitate confessarij.

59. Affero tamen, eam propositionem saltem virtualiter damnari. Quod manifeste ostendo. Primo ex principijs saepius statutis: virtualiter enim damnatur propositio, quae est antecedens evidenter inferens propositionem damnatam, iuxta disert. I. cap. VI. sed praefata propositio talis est: ergo virtualiter damnatur. Probat Minor: nam propositio damnata, dum dicit, confessarium debere statim absolvi, dicit (quamvis alio tenore verborum) confessarium debere credere poenitenti affirmanti ore tenus, se dolere, & proponere; cum non possit absolvi, nisi id credens: sed ex eo, quod in omni hypothesis confessarius teneatur credere poenitenti asserenti se dolere, & proponere, evidenter inferitur, quod tenetur ei credere, quando id dicit ore tenus, & sine signo indicante, quod illud dicit ex animo, etiam si nulla sit spes emendationis; quae est coniectura in contrarium. Tu sic: ergo ex eo, quod confessarius teneatur in omni hypothesis credere affirmanti se dolere, & proponere, inferitur evidenter propositio damnata.

60. Ostendo secundo. Propositio enim est virtualiter damnata, cum est impossibilis cum ipsa damnatione; nam eo ipso, quod duae propositiones sint impossibiles in veritate, non possunt esse simul verae, & consequenter eo ipso quod vna sit

certo vera, altera debet esse certo falsa: sed praefata propositio est impossibilis cum ea damnatione: ergo praefata propositio est virtualiter damnata. Minor probatur. Non possunt stare simul haec duo, & quod confessarius in omni eventu teneatur credere poenitenti affirmanti, se dolere, & proponere; ac quod possit negare, aut differre absolutionem, qui non credit, poenitentem id affirmare ex animo, sed verbo tenus: sed propositio, de qua in praesenti loquimur, dicit primum; & damnatio statuit secundum: ergo praefata propositio est impossibilis cum hac damnatione.

61. Circa quartam quaestionem propositam c. 5. constat propositionem oppositam nostrae primae conclusioni expressè damnari, scilicet hanc, *Cum confessarius in poenitente habente consuetudinem peccandi, videt, nullam inesse spem suae emendationis, non potest negare, aut differre absolutionem, quamvis verbo tenus dicat, se dolere, & proponere.* Iste enim est sensus propositionis damnatae.

62. Similiter constat, propositionem oppositam nostrae secundae conclusioni expressè damnari, scilicet: *Habenti consuetudinem peccandi, cum confessarius nullam habet spem emendationis, quando haec desperatio emendationis non apparet in poenitente, non potest negare, aut differre absolutionem, dummodo ore tenus proferat, se dolere, & proponere emendationem.* Quia quavis aliquibus verbis differat a propositione damnata, sensu tamen non differt: nam per ea verba, *Et si emendationis spes nulla appareat.* Non limitatur propositio ad hoc, quod ea desperatio emendationis sit in poenitente, aut in solo confessario.

63. Quod attinet ad tertiam conclusionem eiusdem quaestionis quartae, inquiritur, an subeat damnationem haec propositio: *Poenitenti habenti con-*

sue-

suetudinem peccandi, cuius emendationis nullam spem habet confessarius, sed tamen habet satisfactionem de dolore, & firmo proposito emendationis, non potest negare, aut differre absolutionem. Et quidem hanc propositionem probabimus esse falsam, eo, quod confessarius, ut Medicus Spiritualis potest adhibere remedia ad vitandum recidivum; vnum autem remedium eiusmodi esse solet dilatio absolutionis.

64. Sed quamvis præfata propositio sit falsa, non tamen subit hanc damnationem. Hæc enim damnatio procedit respectu illius, qui cum nulla sit spes emendationis, ore tenus dicit, se dolere, & proponere, id est, sine vlllo indicio, quod illud dicat ex animo. Propositio autem, de qua loquimur, omnino mutat hypothesim; supponit enim confessarium, factio prudenti examine, cognoscere, eiusmodi poenitentem dolere, & firmiter proponere ex animo.

DISERTATIO XL.

Qua ratione teneamur fugere occasionem proximam peccandi lethaler? Vbi, an possit absolvi, qui cum possit, non vult illam deserere?

CAPVT I.

Referuntur propositiones damnatae; & prenotantur aliqua.

SYMMARIVM.

Quot propositiones exponenda, & cur ista aduata? n. 1.

Referuntur tres propositiones damnatae. n. 2.

Quotuplex questio hic includatur. n. 3. Quaedam alia discutienda pro maiori rei declaratione. n. 4. & 5.

1. **I**N præsentî Disertatione sermo erit de illis propositionibus, quarum doctrina spectat ad occasionem peccandi. Et quia materiæ ipsius affinitas eas inter se coniungit, nos illas, ut obiectum propositæ disertationis in eadem aduamus. Diseremus itaque de tribus propositionibus, quas vnico prospectu proponimus illâ ipsa ferie, qua in damnatione proponuntur, & comprehendunt doctrinâ de occasione proxima peccandi, & obligatione illam vitandi pro obtinendâ Sacramentali absolutione.

2. Igitur Propositio inter damnatas sexagesima prima hæc est. *Potest aliquando absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quin imo directe, & ex proposito querit, aut ei se ingerit.* Sic se habet sexagesima secunda. *Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit.* Huius tenoris est sexagesima tertia. *Licitum est querere directe occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.* Et quidem de hac materiâ proximæ occasionis peccandi latissime egi in 1. p. cris. Theol. disp. 18. Ex qua de promam, quæ ad harum propositionum expositionem necessaria sint.

3. Præmittendum itaque est primo, sub titulo huius disertationis contineri tres quæstiones circa has tres propositiones damnatas, spectantes ad occasionem proximam peccandi. Prima quippe est de potestate absolventi eum, qui vult persistere in occasione proximâ peccandi. Secunda,

Xxxx de